

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ВЕНЧУРНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

Робоча програма
для студентів спеціальності
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
другого (магістерського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017

УДК 338.22:330.322(07)

ББК 65.9(4УКР)09р

В 29

Затверджено на засіданні кафедри підприємницької діяльності.

Протокол № 1 від 01.09.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач І. В. Мілько

Венчурне підприємництво : робоча програма для студентів В 29 спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" другого (магістерського) рівня : [Електронне видання] / уклад. І. В. Мілько. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 48 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Уміщено плани лекцій, практичних та семінарських занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), методи контролю за засвоєнням професійних компетентностей, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" другого (магістерського) рівня всіх форм навчання.

УДК 338.22:330.322(07)

ББК 65.9(4УКР)09р

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Євроінтеграційні процеси в економіці України висувають нові вимоги до підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Так, низька конкурентоспроможність вироблюваних товарів і послуг, вироблених у країні, є наслідком низького рівня інноваційного розвитку. На думку багатьох фахівців, основним механізмом подолання цієї проблеми є масове оновлення застарілого обладнання, насамперед основних виробничих фондів, у всіх галузях народного господарства. Першочергове значення для модернізації вітчизняного виробництва має підвищення інвестиційної активності в реальному секторі економіки і створення умов для розроблення та впровадження нової техніки і технологій, що, у свою чергу, забезпечується стимулюванням інноваційної діяльності. Активізація інноваційної діяльності можлива лише за рахунок розгалуженої системи фінансування, в якій венчурний капітал є центральною ланкою. Саме індустрія венчурного капіталу, яка ефективно працює, здатна забезпечити інвестиціями інноваційні підприємства, які розвиваються найбільш динамічно, сприяючи таким чином технічній і технологічній модернізації національної економіки.

Сучасні дослідження показують, що банки є найважливішим джерелом зовнішнього фінансування для підприємства. Однак залежність від банківського фінансування може призвести до ряду проблем, адже борговий капітал не може довго чекати та термін кредиту рідко перевищує 3 – 5 років. У таких умовах переваги венчурного – терпеливого і ризикового – капіталу як джерела фінансування більш ніж очевидні, оскільки підприємство, яке динамічно розвивається, може отримати венчурні інвестиції тоді, коли інші джерела фінансування недоступні.

Таким чином, дисципліна "Венчурне підприємництво" орієнтована на формування базових знань з особливостей венчурного підприємництва як перспективної діяльності в нинішніх складних економічних умовах.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5; для заочної форми – 8	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"	базова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	Рік підготовки	
Загальна кількість годин: для денної форми – 150; для заочної форми – 240		1М	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 4,5	Освітній ступінь: магістр	Лекції	
		14 год	16 год
		Практичні, семінарські	
		26 год	16 год
		Самостійна робота	
		110 год	208 год
		Вид контролю	
екзамен	екзамен		
2 год	2 год		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 %;

для заочної форми навчання – 15 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання цієї навчальної дисципліни є формування системи професійних компетентностей щодо формування у студентів уявлень про місце та роль венчурного капіталу в стимулюванні інноваційної діяльності, а також вивчення основних напрямів державної політики розвитку венчурної індустрії в Україні.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

вивчення теоретичних основ венчурного підприємництва;

розкриття технології формування та функціонування венчурних фондів;

вивчення питань фінансування інноваційних проектів;
засвоєння методики формування інвестиційних венчурних проектів суб'єктів господарювання;

опанування методики оцінювання ефективності венчурного інвестування;

вміння управляти ризиком і невизначеністю венчурного бізнесу.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є інвестиції венчурного капіталу в інноваційні проекти в умовах ризику.

Предметом є форми та методи управління венчурним капіталом у процесі прийняття рішень.

До вивчення навчальної дисципліни "Венчурне підприємництво" студент приступає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною основою вивчення дисципліни "Венчурне підприємництво" є попередні навчальні дисципліни: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Підприємництво", "Статистика", "Математичний аналіз". У свою чергу, знання з цієї дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як: "Соціальне підприємництво", "Контролінг підприємницької діяльності", "Оцінка ефективності бізнесу" та інші, а також виконання тренінгів, міждисциплінарних комплексних курсових робіт, магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення у процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-трансферної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

основні поняття сфери венчурного підприємництва;
сучасний стан світової практики використання венчурного капіталу в інноваційній діяльності;

особливості американського та європейського венчурного підприємництва та тенденції розвитку венчурної індустрії в США та Європі;

основні форми та способи венчурного фінансування інноваційного бізнесу;

основні процедури роботи на ринку венчурного капіталу;

ВМІТИ:

відрізнити венчурне фінансування від інших видів фінансування;
визначати роль венчурного капіталу під час здійснення інноваційної діяльності;

класифікувати ризики зовнішнього середовища підприємства за певними класифікаційними ознаками;

аналізувати джерела венчурного фінансування;

застосовувати методи і прийоми вибору найбільш прийнятних способів венчурного фінансування інноваційного бізнесу;

виявляти привабливі варіанти інвестицій у процесі фінансування за рахунок венчурного капіталу;

виокремлювати основні етапи фінансування інноваційної фірми;

виявляти вплив зовнішнього середовища на ефективний розвиток підприємництва;

класифікувати підприємства за організаційними формами венчурної діяльності;

розрізняти позитивні фактори та закономірності венчурного підприємництва в Україні;

визначати економічну ефективність венчурних інвестицій.

У процесі викладання навчальної дисципліни "Венчурне підприємництво" основна увага приділяється оволодінню студентами професійних компетентностей, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
ВП 1	Здатність до вирішення проблемних питань і нестандартних ситуацій у професійній діяльності, у т. ч. в умовах невизначеності та ризиків	Здатність визначати зміст понять "ризик" та "підприємницький ризик"
		Визначати основні показники ризику підприємницької діяльності
		Визначати процес управління ризиком підприємництва

1	2	3
ВП 2	Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	Управляти ефективною розв'язкою фінансових ресурсів підприємництва
		Володіти технологіями укладання угод з використанням венчурного капіталу
		Проводити оцінювання рівня ризику портфеля венчурного інвестора
		Здатність аналізувати діяльність інститутів венчурного фінансування
		Проводити аналіз сучасного стану венчурного бізнесу в цілому у світі та тенденції його розвитку в Україні

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікації України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Предметна сфера управління ризиками в підприємницькій діяльності

Тема 1. Поняття економічного ризику та методи його оцінювання

1.1. Змістовна сутність поняття "ризик".

Теорія понять "ризик" та "підприємництво". Ризик як історична й економічна категорія. Ситуація невизначеності та ситуація ризику.

1.2. Змістовна сутність поняття "підприємницький ризик".

Форми ведення підприємницької діяльності та основні види підприємницької діяльності. Ризик як основа створення додаткового прибутку. Ідентифікація підприємницьких ризиків.

Тема 2. Класифікація ризиків

2.1. Основні види підприємницьких ризиків.

Основні види підприємницьких ризиків: виробничий, комерційний, фінансовий та науково-технічний. Систематичні та несистематичні ризики. Класифікація ризиків за часом, за характером обліку та наслідків. Зовнішні та внутрішні ризики.

2.2. Фактори, що визначають ступінь ризику.

Класична та неокласична теорія ризиків. Країнові ризики. Індекс аналізу країнового ризику БЕРІ. Політичні, соціально-економічні та технічні фактори ризику.

Тема 3. Фінансові ризики та їх оцінювання

3.1. Теоретичні засади поняття "розвиток".

Види та загальна характеристика фінансових ризиків. Валютні, відсоткові та портфельні ризики.

3.2. Основи фінансових розрахунків.

Прості та складні відсотки. Процес нарощення капіталу. "Плавна" відсоткова ставка та її формування. Розрахунки зі змінною відсотковою ставкою. Поняття маржі.

Середньозважена ставка на лондонському міжбанківському кредитному ринку – LIBOR та український індекс ставок за депозитами фізичних осіб – UIRD.

Тема 4. Система управління ризиками

4.1. Загальна схема керування ризиками на підприємстві.

Система керування ризиками на підприємстві. Суб'єкт та об'єкт управління ризиками. Загальна схема процесу керування ризиками.

4.2. Аналіз та оцінювання ризиків.

Аналіз ризику. Правила вибору варіанта рішення в ситуаціях ризику. Прийоми зниження ступеня ризику. Методи впливу на ризик.

Кількісні та якісні методи оцінювання ризику. Прийняття рішень із застосуванням дерева рішень. Теорія ігор.

Змістовий модуль 2

Венчурна індустрія та інноваційна діяльність підприємства

Тема 5. Венчурна індустрія та її взаємозв'язок з інноваційною діяльністю

5.1. Зміст понять "венчурний бізнес", "венчурний капітал" та "венчурне фінансування".

Зміст основних понять венчурного підприємництва. Значення венчурного капіталу для сучасної економіки. Ризики, що виникають під час фінансування інноваційних проектів. Економічні функції венчурного капіталу. Місце венчурного капіталу в інноваційному розвитку підприємства.

5.2. Поняття венчурного фонду.

Венчурні фонди як інститути спільного фінансування. Принципи роботи та структура венчурного фонду. Фінансові акцептори, венчурні інвестори, фінансові та інформаційні посередники як суб'єкти венчурного бізнесу.

5.3. Історія виникнення та становлення венчурного підприємництва.

Венчурна діяльність в Європі: досвід Фінляндії, Німеччини, Австрії, Франції, Данії та Нідерландів. Формування інститутів венчурного фінансування та розвиток венчурного бізнесу в Україні.

Тема 6. Ринок венчурного капіталу та особливості його становлення в Україні

6.1. Формування інститутів венчурного фінансування та розвиток венчурного бізнесу в Україні.

Передумови створення механізмів залучення інвестицій в Україні. Формування та розвиток механізму недержавного фінансування в Україні.

6.2. Законодавчі аспекти розвитку венчурного бізнесу в Україні.

Правові засади регулювання венчурної діяльності в Україні. Особливості державного регулювання венчурного бізнесу в Україні.

Мета створення та діяльність Української Асоціації Інвестиційного Бізнесу (УАІБ). Члени та органи правління УАІБ.

Тема 7. Особливості діяльності "бізнес-янголів", корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави

Неформальні венчурні інвестори ("бізнес-янгולי") та особливості їхнього функціонування. Методи оцінювання проектів. Моделі виходу з компаній. Роль "бізнес-янголів" у розвитку інноваційних підприємств на ранніх стадіях. Корпоративні венчурні фонди: моделі формування. Прямі й непрямі корпоративні венчурні інвестиції.

Фінансування операцій, пов'язаних з реалізацією інноваційних проектів, через лізингові угоди. Види лізингу. Суб'єкти лізингу та їхня вигода. Лізинг у комерційних банках.

4. Структура навчальної дисципліни

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістових модулів. Змістовий

модуль – це відносно окремий самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Кількість годин, у тому числі		
		лекційні	практичні, семінарські	самостійна робота
I семестр				
Змістовий модуль 1. Предметна сфера управління ризиками в підприємницькій діяльності				
<i>Тема 1.</i> Поняття економічного ризику та методи його оцінювання	15	2	2	11
<i>Тема 2.</i> Класифікація ризиків	21	2	4	15
<i>Тема 3.</i> Фінансові ризики та їх оцінювання	21	2	4	15
<i>Тема 4.</i> Система управління ризиками	21	2	4	15
Разом за змістовим модулем 1	78	8	14	56
Змістовий модуль 2. Венчурна індустрія та інноваційна діяльність підприємства				
<i>Тема 5.</i> Венчурна індустрія та її взаємозв'язок з інноваційною діяльністю	21	2	4	14
<i>Тема 6.</i> Ринок венчурного капіталу та особливості його становлення в Україні	21	2	4	15
<i>Тема 7.</i> Особливості діяльності "бізнес-янголів", корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави	19	2	4	13
Разом за змістовим модулем 2	60	6	12	42
<i>Підготовка до екзамену</i>	–	–	–	10
<i>Екзамен</i>	–	–	–	2
Усього годин з навчальної дисципліни	150	14	26	110

5. Теми практичних та семінарських занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формулює компетентності шляхом індивідуального виконання студентом відповідних сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для вирішення їх студентами на занятті.

Практичне заняття містить проведення попереднього контролю рівня сформованих компетентностей студентами в частині знань, умінь і навичок за темами, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, виконання завдань з їх обговоренням, виконання контрольних робіт, їх перевірку й оцінювання. Теми практичних занять наведено в табл. 5.1.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їхні виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються у процесі накопичення підсумкових балів із цієї навчальної дисципліни.

Таблиця 5.1

Перелік тем практичних та семінарських занять

Назва змістового модуля	Теми практичних та семінарських занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Предметна сфера управління ризиками в підприємницькій діяльності	<i>Завдання 1.</i> Семінар-дискусія на тему "Основні підходи до визначення ризику". Формулювання власного розуміння терміна "ризик"	2	Основна: [1 – 4]. Додаткова: [9; 11]

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4
	<i>Завдання 2.</i> Семінар-дискусія на теми доповідей "Класична та неокласична теорія ризиків", "Країнові ризики та методи їх оцінювання", індекси Economist Intelligence Unit та БЕРІ	2	Основна: [2; 3]. Додаткова: [16]
	<i>Завдання 3.</i> Виконання практичних розрахунків з використанням простих та складних відсотків	4	Основна: [2; 3]. Додаткова: [9]
	<i>Завдання 4.</i> Виконання практичного завдання щодо кількісного оцінювання ставки дисконту різними методами	4	Основна: [6]. Додаткова: [11; 13]
	<i>Завдання 5.</i> Семінар-дискусія на тему "Підходи до визначення факторів, які впливають на розмір ставки дисконту для ризикового проекту"	2	Основна: [6]. Додаткова: [11 – 13]
Усього за змістовим модулем 1		14	
Змістовий модуль 2. Венчурна індустрія та інноваційна діяльність підприємства	<i>Завдання 6.</i> Вирішення практичних завдань щодо оцінювання ризику проекту математико-статистичними методами	3	Основна: [4; 6]. Додаткова: [11; 15]
	<i>Завдання 7.</i> Вирішення практичних завдань щодо прийняття рішень із застосуванням дерева рішень	3	Основна: [4; 6]. Додаткова: [14; 15]
	<i>Завдання 8.</i> Ділова гра: врахування країнових ризиків під час оцінювання інвестиційних проектів. Виокремлення найбільш значущих факторів країнового ризику	3	Основна: [4]. Додаткова: [12]
	<i>Завдання 9.</i> Ділова гра: вибір товару оптимальної якості за допомогою методу експертних оцінок "Дельфі"	3	Основна: [4 – 6]. Додаткова: [10 – 15]
Усього за змістовим модулем 2		12	
Усього годин за I семестром		26	
Усього годин з навчальної дисципліни		26	

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1

Предметна сфера управління ризиками в підприємницькій діяльності

Тема 1. Поняття економічного ризику та методи його оцінювання

Завдання (стереотипне). Основи фінансових розрахунків. Контракт передбачає такий порядок нарахування відсотків: 1-й рік і 5 місяців 2-го року – 15 % простих, решта місяців 2-го і 3-й рік – 16 % складних, 7 місяців 4-го року – 15,5 % складних, далі – 14,5 % складних. Маржа становить: 1, 2 роки – 5 %, 3, 4 роки – 7 %, далі – 3 %. Підприємство отримало кредит у банку на суму 10 000 грн терміном на 7 років. Визначити суму боргу, що підлягає погашенню наприкінці строку позики, якщо складні відсотки нараховуються щоквартально.

Завдання (діагностичне). Відсоткова ставка на перше півріччя становить 10 % річних. Потім кожен місяць ставка збільшується на 0,25 %. Визначити нарощену суму, якщо банк надав кредит 25 000 грн на 11 місяців. Відсотки:

прості;

складні (нарахування річне; піврічне).

Тема 2. Класифікація ризиків

Завдання (діагностичне). Компанія "Молочні річки" є виробником йогуртів, який поставляється в країни ближнього зарубіжжя. Генеральний директор повинен вирішити, скільки упаковок йогурту слід виробляти протягом місяця. Ймовірність того, що попит на йогурт протягом місяця буде 6, 7, 8 або 9 упаковок, дорівнює, відповідно, 0,1; 0,3; 0,5; 0,1.

Витрати на виробництво 1-го ящика дорівнюють 45 дол. США. Компанія продає ящик за ціною 95 дол. США. Якщо упаковка йогурту не продається протягом місяця, то вона псується (підлягає знищенню) і компанія не одержує доходу. Скільки упаковок слід виробляти протягом місяця?

Завдання (стереотипне). Нехай є два інвестиційних проекти. Перший з імовірністю 0,6 забезпечує прибуток 15 млн грн, однак з імовірністю 0,4

можна втратити 5,5 млн грн. Для другого проекту з імовірністю 0,8 можна отримати прибуток 10 млн грн і з імовірністю 0,2 втратити 6 млн грн. Який проект обрати?

Тема 3. Фінансові ризики та їх оцінювання

Завдання (евристичне).

Рис. 5.1. Види фінансових ризиків

1. Охарактеризуйте кожен з наведених на рис. 5.1 видів фінансового ризику.
2. До якого із вказаних видів ризику слід віднести ризик падіння відсоткових ставок? Загальне зниження ринкових цін? Підвищення рівня інфляції?
3. З якими видами ризиків пов'язана інноваційна діяльність?
4. Назвіть основні фактори несистематичного ризику.

Тема 4. Система управління ризиками

Завдання (діагностичне). ТОВ "Темп" необхідно оцінити ризик несвоечасної оплати товару під час укладання договору про постачання продукції. Вихідні дані про кожного з постачальників зведені в табл. 5.2, при цьому аналізується період 10 міс.

Вихідні дані

Місяці		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Строк сплати, у днях	A	70	39	58	75	80	120	70	42	50	80
	B	50	63	32	89	61	45	31	51	55	50

Використовуючи ймовірнісний метод, визначити, з якою фірмою слід укласти договір постачання.

Завдання (стереотипне). Заповнити табл. 5.3, порівняти характеристику кожного цінного паперу.

Види цінних паперів та їх характеристика

Вид цінних паперів	Безпека	Прибутковість	Ліквідність
Державні облігації			
Корпоративні облігації			
Привілейовані акції			
Звичайні акції			

Завдання (евристичне). Якщо відсоткові ставки на кредитному ринку збільшуються, то за інших рівних умов варто очікувати, що:

1. Ціни на облігації будуть спадати.
2. Ціни на облігації будуть зростати.
3. Ціни на довгострокові облігації будуть спадати більше, ніж ціни на короткострокові облігації.
4. Ціни на довгострокові облігації будуть зростати більше, ніж ціни на короткострокові облігації?

Змістовий модуль 2**Венчурна індустрія та інноваційна діяльність підприємства****Тема 5. Венчурна індустрія та її взаємозв'язок з інноваційною діяльністю**

Завдання (діагностичне). У табл. 5.4, що наведена далі, вкажіть за допомогою позначок "+" чи "-" ознаки, притаманні венчурному фінансуванню.

Відмінність венчурного фінансування від інших видів фінансування

Джерела фінансування	Банки	Стратегічні партнери	Венчурне фінансування
Інвестиції в акціонерний капітал			
Кредити			
Довгострокові інвестиції			
Ризиковий бізнес			
Участь інвестора в управлінні компанією			

Тема 6. Ринок венчурного капіталу та особливості його становлення в Україні

Завдання (стереотипне). Виконати тестові завдання:

1. Результатом інноваційної діяльності є:

- а) інтелектуальний продукт;
- б) інновації;
- в) інвестиції;
- г) технології.

2. Результатом інноваційних процесів є:

- а) нововведення;
- б) інвестиція;
- в) інновація;
- г) винахід.

3. Державний бюджет, у тому числі за програмами інноваційного розвитку, – це джерела фінансування:

- а) етапу фундаментальних досліджень;
- б) етапу прикладних досліджень;
- в) етапу дослідно-конструкторських та експериментальних розробок;
- г) етапу комерціалізації новинок та їх дифузії.

4. Структура, що виникає на підставі угод між фірмами, які проводять наукові дослідження, і фірмами, які займаються комерціалізацією результатів, має назву:

- а) науково-промисловий комплекс;
- б) бізнес-інкубатор;

в) технопарк;

г) технополіс.

5. Особливістю венчурного фінансування є:

а) інвестування, розраховане на короткостроковий період;

б) залучення коштів від розміщення цінних паперів на вторинному ринку інвестиції;

в) інвестування за рахунок облігацій підприємства.

6. Що не належить до об'єктів промислової власності:

а) ноу-хау;

б) конфіденційна інформація;

в) винаходи;

г) корисні моделі;

д) бренд;

е) наукові відкриття?

Тема 7. Особливості діяльності "бізнес-янголів", корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави

Завдання (ситуативне). Фінансові відносини венчурного підприємництва. Роль венчурного капіталу дуже велика серед різних джерел фінансування технологічних фірм. Частка пропозицій, що приймаються, становить, як правило, 1 пропозицію зі 100. При цьому тільки 3 з 10 інвестицій, які зрештою здійснюються венчурними капіталістами, через 3 – 5 років закінчуються успішно і приносять прибуток. Передбачається, що такими є компанії, які характеризуються збільшенням своєї вартості на 66 % у рік. Середнє повернення на капіталовкладення від зростання венчурного капіталу складає 22 %. Від компаній, що перебувають на початковому етапі – на стадії утворення, венчурний капіталіст очікує 50 % річного прибутку, від компанії, що існує на ринку більше року, – 40 – 60 % річного приросту, від компанії, яка досягла точки беззбитковості, – 30 – 40 % у рік, від компанії, що знаходиться на стадії впровадження продукції на ринок, – 20 – 30 % у рік. За річної норми прибутку 15 % можна говорити, що за 5 років вартість інвестицій збільшиться у 2 рази. Можна бачити, що 58-відсоткова річна норма прибутку відповідає ситуації, коли за 5 років вартість інвестицій збільшується у 10 разів.

Як побудуються відношення компанії та венчурного капіталу, якщо компанія з ринковою вартістю 20 млн дол. потребує 1 млн дол. інвестицій?

Яку частку компанії може отримати інвестор в обмін на свою інвестицію?

6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 73 % (110 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС містить: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену. Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Предметна сфера управління ризиками в підприємницькій діяльності				
<i>Тема 1.</i> Поняття економічного ризику та методи його оцінювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання ситуативних завдань щодо ідентифікації виду підприємницької діяльності	11	Перевірка домашніх завдань	Основна: [3; 4]. Додаткова: [9; 11]
<i>Тема 2.</i> Класифікація ризиків	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою семінарського заняття	15	Перевірка домашніх завдань	Основна: [2; 3; 7]
<i>Тема 3.</i> Фінансові ризики та їх оцінювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою семінарського заняття	15	Перевірка домашніх завдань	Основна: [2; 3]. Додаткова: [9]
<i>Тема 4.</i> Система управління ризиками	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою семінарського заняття	15	Перевірка домашніх завдань	Основна: [6]. Додаткова: [11; 13]
Усього за змістовим модулем 1		56		
Змістовий модуль 2. Венчурна індустрія та інноваційна діяльність підприємства				
<i>Тема 5.</i> Венчурна індустрія та її взаємозв'язок з інноваційною діяльністю	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань щодо визначення показників ефективності використання капіталу підприємництва	14	Перевірка домашніх завдань	Основна: [4; 6; 7]. Додаткова: [11]
<i>Тема 6.</i> Ринок венчурного капіталу та особливості його становлення в Україні	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; написання есе на тему "Роль та місце інтелектуального капіталу на підприємстві"	15	Презентація	Основна: [4; 6]. Додаткова: [14; 15]

1	2	3	4	5
Тема 7. Особливості діяльності "бізнес-янголів", корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань щодо оцінювання основних показників доцільності інвестиційного проекту	13	Перевірка домашніх завдань	Основна: [4]. Додаткова: [12]
Усього за змістовим модулем 2		42		
Підготовка до екзамену		10		
Екзамен		2		
Усього годин		110		

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Поняття економічного ризику та методи його оцінювання

1. Поняття ризику та наявні підходи до його визначення.
2. Назвіть зони ризику та критерії кожної з них.
3. Які завдання вирішуються в процесі оцінювання ризиків?
4. Які кількісні характеристики мають бути отримані в процесі оцінювання ризику? Назвіть та розкрийте сутність.
5. Назвіть основні методи оцінювання ймовірності несприятливих подій.
6. Дайте характеристику методу побудови дерева рішень. Поясніть на конкретному прикладі алгоритм його застосування. В яких випадках доцільне використання цього методу?
7. Який існує взаємозв'язок величини коефіцієнта варіації та ступеня ризику?

Тема 2. Класифікація ризиків

1. Що таке чисті та спекулятивні ризики?
2. Які ризики відносяться до інвестиційних?
3. Дайте визначення та назвіть основні характеристики промислових ризиків.
4. Дайте визначення та назвіть основні характеристики екологічних ризиків.
5. Дайте характеристику кредитних ризиків.

6. Дайте характеристику підприємницьких ризиків.
7. Назвіть основні особливості країнових ризиків.

Тема 3. Фінансові ризики та їх оцінювання

1. Надайте характеристику фінансових ризиків.
2. Які підходи існують до оцінювання фінансових ризиків?
3. У чому є сутність концепції вартості грошей у часі?
4. Що таке ставка дисконту?
5. Методи оцінювання ставки дисконту.
6. Модель оцінювання капітальних активів.
7. Метод кумулятивної побудови ставки дисконту.
8. Яким чином враховуються країнові ризики під час оцінювання інвестиційних проектів?

Тема 4. Система управління ризиками

1. Назвіть об'єкти та суб'єкти системи управління ризиками?
2. Назвіть основні етапи управління ризиком. Поясніть сутність та зміст кожного з них.
3. Назвіть основні способи впливу на ризик. Поясніть їх сутність.
4. Роль страхування в системі ризик-менеджменту.
5. Які функції виконує підрозділ з управління ризиком на підприємстві?
6. Функції ризик-менеджменту на підприємстві.
7. Назвіть об'єкт та суб'єкт системи управління ризиками.
8. Поясніть сутність етапу виявлення ризику в процесі ризик-менеджменту.
9. Яку інформацію про ризики може надати аналіз фінансової звітності?
10. Що таке диверсифікація ризику?
11. Модель оцінювання капітальних активів (МОКА).

Тема 5. Венчурна індустрія та її взаємозв'язок з інноваційною діяльністю

1. Що таке ризиковий капітал?
2. Назвіть перших ідеологів венчурного капіталу.
3. Назвіть чотири класичні групи ризику, що виникають у венчурного інвестора на різних стадіях інвестиційного процесу.
4. Які елементи інноваційного ланцюга мають відношення до венчурного фінансування?

5. Назвіть організаційні форми венчурної діяльності.
6. Опишіть систему критеріїв відбору інвестиційних проектів.
7. Що таке інкубатори та в чому полягає мета їх створення?
8. У чому полягає основна функція інкубаторів бізнесу?
9. Венчурний капітал як джерело інвестицій в інноваційне підприємництво.
10. Чому венчурний капітал відіграє важливу роль в інноваційній економіці?

Тема 6. Ринок венчурного капіталу та особливості його становлення в Україні

1. Назвіть джерела венчурного фінансування.
2. У чому полягає сутність закритих партнерств з венчурним капіталом?
3. Назвіть особливості процесу фінансування за рахунок венчурного капіталу в Україні.
4. Порівняйте український венчурний капітал з формами венчурного капіталу в США та Західній Європі.
5. У чому, на вашу думку, полягає роль українського венчурного капіталу?
6. Що потрібно для розвитку венчурного підприємництва в Україні?
7. Назвіть основні фактори, що сприяють активізації венчурної інвестиційної діяльності.
8. У чому полягає комплексний підхід до активізації венчурної діяльності в Україні?
9. Назвіть фінансові інститути підтримки венчурної діяльності в Україні.
10. Аналіз стану та перспективи розвитку венчурного капіталу в Україні.

Тема 7. Особливості діяльності "бізнес-янголів", корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави

1. Структура венчурного фонду.
2. Яку роль відіграють інвестиційні фірми у сфері венчурного капіталу?
3. Неформальні венчурні інвестори ("бізнес-янголи") та особливості їх функціонування.
4. Роль "бізнес-янголів" на ранніх стадіях розвитку інноваційних підприємств.
5. Корпоративні венчурні фонди: моделі формування.
6. Прямі та непрямі корпоративні венчурні інвестиції.
7. Моделі венчурних фондів за участю держави.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки, а також захисту завдань, які винесені на поточний контроль.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь) і групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу: індивідуальна презентація виконаних робіт.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: лекції проблемного характеру; робота в малих групах; семінари-дискусії; мозкові атаки; ділова гра; презентації; банки візуального супроводу (табл. 8.1).

Таблиця 8.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Поняття економічного ризику та методи його оцінювання	Міні-лекція з питання "Ризик як основа створення додаткового продукту", робота в малих групах
Тема 2. Класифікація ризиків	Лекція проблемного характеру з питання "Зовнішні та внутрішні ризики, які впливають на підприємницьку діяльність". Робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу

1	2
<i>Тема 3.</i> Фінансові ризики та їх оцінювання	Міні-лекція з питання "Методи суб'єктивних оцінок під час вимірювання ризику", робота в малих групах
<i>Тема 4.</i> Система управління ризиками	Міні-лекція з питання "Постановка і розв'язання завдань оптимізації рішень в умовах ризику", мозкова атака з визначення ризикованості проекту, робота в малих групах
<i>Тема 5.</i> Венчурна індустрія та її взаємозв'язок з інноваційною діяльністю	Семінар-дискусія з питання "Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційних проектів", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 6.</i> Ринок венчурного капіталу та особливості його становлення в Україні	Лекція проблемного характеру з питання "Світова практика використання венчурного капіталу в інноваційній діяльності", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 7.</i> Особливості діяльності "бізнес-янголів", корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави	Міні-лекція з питання "Особливість діяльності "бізнес-янголів" в Україні", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

У табл. 8.2. подано використання методик активізації процесу навчання.

Таблиця 8.2

Використання методик активізації процесу навчання

Теми навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 1.</i> Поняття економічного ризику та методи його оцінювання	Аналіз наявних підходів до визначення поняття "ризик". Формулювання власного визначення	Мозкова атака, робота в малих групах, презентація результатів

1	2	3
<i>Тема 2.</i> Класифікація ризиків	Системний аналіз ризиків основних видів підприємницької діяльності	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 3.</i> Фінансові ризики та їх оцінювання	Аналіз структури та управління підприємництвом	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 4.</i> Система управління ризиками	Аналіз змісту основних концепцій управління ризиками	Семінар-дискусія, робота в малих групах
<i>Тема 5.</i> Венчурна індустрія та її взаємозв'язок з інноваційною діяльністю	Визначення сутності поняття "венчурний ризик"	Семінар-дискусія, робота в малих групах
<i>Тема 6.</i> Ринок венчурного капіталу та особливості його становлення в Україні	Аналіз формування інститутів венчурного фінансування та розвиток венчурного бізнесу в Україні	Робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 7.</i> Особливості діяльності "бізнес-янголів", корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави	Визначення показників ефективності венчурного бізнесу	Робота в малих групах, презентація результатів

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці та мають актуальне значення для теорії й практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються

як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, аби не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами (міні-лекціями), між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Ділова гра – це комплексний методичний прийом навчання, за якого студенти в першу чергу розглядають процес прийняття рішення. Методична мета ділової гри полягає переважно у тренуванні навичок і в експериментуванні з прийняттям рішень, насамперед, з їх наслідками, а також у знаходженні стратегій вирішення проблеми.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, міні-тренінгів, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальні (виступи одного слухача), так і колективними (виступи двох та більше слухачів).

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання

результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи містять:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума для допуску на екзамен – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі екзамену, відповідно до графіка навчального процесу.

Поточний контроль з цієї навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист творчого завдання за заданою тематикою;

проведення письмової контрольної роботи;

інформаційні повідомлення.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

Екзамен – форма оцінювання підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; арифметична правильність виконання розрахункової частини творчого завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової

знижує кількість балів. Під час оцінювання індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здавання виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний контроль проводиться 2 рази за семестр. Письмова контрольна робота проводиться 3 рази за семестр та містить практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та оброблення, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання творчого завдання є: здатність проводити критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення екзамену. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожен екзаменаційний білет складається з теоретичних питань та практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних

завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет містить 2 стереотипних, 2 діагностичних та 1 евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістових модулів впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60 (35 балів поточний контроль та 25 балів екзамен).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково складає екзамен після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання екзамену, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Освітній ступінь "магістр"

Спеціальність: 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
Навчальна дисципліна "Венчурне підприємництво"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (стереотипне).

1.1. Тести

1. Уперше поняття ризику як функціональної характеристики підприємництва запропонував:

- а) Р. Кантільон;
- б) І. фон Тюнен;
- в) І. У. Сеніор.

2. До представників неокласичної теорії ризиків належать:

- а) А. Маршал, А. Пігу;
- б) Дж. Міль, І. У. Сеніор;
- в) Р. Кантільон.

3. До представників класичної теорії ризиків належать:

- а) А. Маршал, А. Пігу;
- б) Дж. Міль, І. У. Сеніор;
- в) Р. Кантільон.

4. Уперше думку про ризик як кількісну міру невизначеності висловив:

- а) Ф. Найт;
- б) Д. Кейнс;
- в) А. Маршал.

5. Представники класичної теорії розрізняють у структурі підприємницького доходу такі дві складові:

- а) відсоток як частку на вкладений капітал та плату за ризик як компенсацію можливого збитку, пов'язаного з підприємницькою діяльністю;
- б) розмір очікуваного прибутку та величину його можливих коливань;

в) розмір очікуваного прибутку та відсоток як частку на вкладений капітал.

6. Згідно з неокласичною теорією ризиків підприємство має керуватися у своїй діяльності двома критеріями:

а) розміром очікуваного прибутку та величиною його можливих коливань;

б) відсотком як частки на вкладений капітал та платою за ризик як компенсації можливого збитку, пов'язаного з підприємницькою діяльністю;

в) розміром очікуваного прибутку та відсотком як частки на вкладений капітал.

7. Ставка LIBOR – це ставка, за якою:

а) одні банки позичають грошові кошти в інших банках на Лондонському міжбанківському ринку;

б) одні банки позичають грошові кошти в інших банках на Європейському міжбанківському ринку;

в) банки Великобританії позичають грошові кошти у Центрального банку країни.

8. Український індекс депозитів фізичних осіб – це:

а) LIBOR;

б) UIRD;

в) EURIBOR.

9. Український індекс депозитів фізичних осіб розраховується:

а) щоденно;

б) один раз на тиждень;

в) один раз на місяць.

10. Під час встановлення плавної відсоткової ставки за кредитом UIRD виступає як:

а) фіксована частина відсоткової ставки;

б) змінна частина відсоткової ставки.

11. Фіксована частина відсоткової ставки називається:

а) маржа;

б) індекс.

12. Які з наведених далі ризиків не відносяться до фінансових:

а) валютні;

б) відсоткові;

в) портфельні;

г) інвестиційні?

13. За характером діяльності розрізняють такі ризики (знайдіть зайвий варіант):

- а) фінансові та комерційні;
- б) підприємницькі;
- в) інвестиційні;
- г) екологічні.

1.2. Завдання. На графіку (рис. 9.1) розглянуто випадок вибору більш ніж із двох варіантів інвестицій. Характеристики варіантів наведені точками на площині m та S , де m – середній прибуток від інвестицій, а S – середнє квадратичне відхилення прибутку.

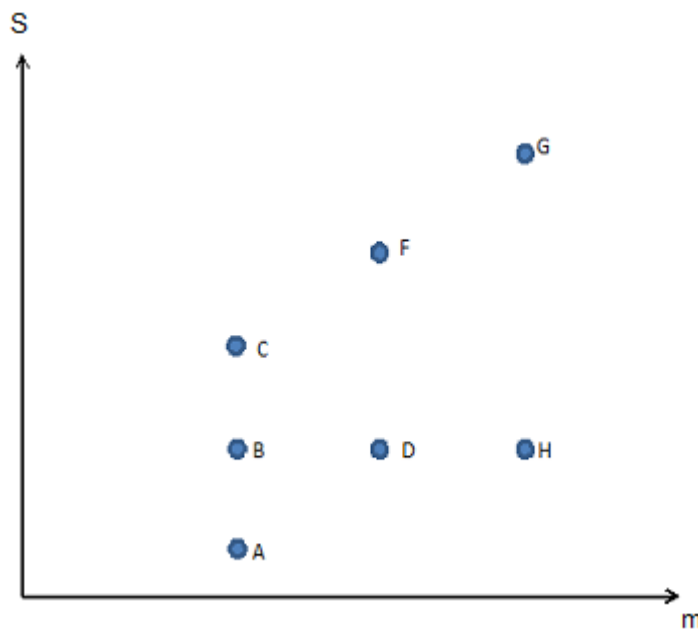

Рис. 9.1. Варіанти вибору інвестицій

Завдання. Обґрунтувати вибір кожного з варіантів.

Завдання 2 (евристичне). Є такі дані про кількість і ціни вугілля, необхідного взимку для опалення будинку (табл. 9.1). Імовірність м'якої зими становить 0,35; звичайної – 0,5; холодної – 0,15.

Таблиця 9.1

Вихідні дані про кількість та середню ціну вугілля

Зима	Кількість вугілля, т	Середня ціна за 1 т, тис. грн
М'яка	4	7
Звичайна	5	7,5
Холодна	6	8

Ці ціни відносяться до купівлі вугілля взимку. Улітку ціна вугілля – 6 тис. грн за 1 т, у вас є місце для зберігання запасу вугілля до 6 т, що заготовлюється влітку. Якщо буде потрібно взимку докупити недостатню кількість вугілля, купівля вже буде за зимовими цінами. Передбачається, що все вугілля, яке збережеться до кінця зими, влітку пропаде. Скільки вугілля влітку купувати на зиму? Яка очікувана вартісна цінність цього рішення?

Завдання 3 (діагностичне). У табл. 9.2 наведено дані портфелів облігацій з відповідними параметрами.

Таблиця 9.2

Облігації та їх характеристики

Облігації	Кількість, шт.	Ринкова ціна, грн	Номінальна ціна, грн	Період, рр.	Купонний дохід, %	Число виплат на рік
А	200	230	300	5	–	–
Б	300	200	200	3	4,0	2
В	400	196	200	5	5,0	1

Завдання. Розрахувати прибутковість кожного портфеля облігацій та вибрати найбільш ефективний.

Завдання 4 (діагностичне). Нехай фірма венчурного капіталу Successful Ventures інвестує кошти венчурного фонду SV II в компанію "Нові рішення". Обсяг фінансування становить 6 млн дол., структура інвестування – 5 млн акцій (конвертовані привілейовані акції). Засновникам компанії в цей час належить 10 млн звичайних акцій. Таким чином, після конвертації привілейованих акцій капітал компанії "Нові рішення" складуть 15 млн акцій. Фірма венчурного капіталу передбачає вийти з компанії за п'ять років і оцінює ймовірність успішного виходу в 30 %. Вихід може бути здійснено через IPO, в середньому вартість акцій після IPO в галузі становить 300 млн дол. Вартість капіталу для венчурного інвестора становить 15 %. Варто інвестувати в компанію на таких умовах?

Завдання 5 (стереотипне). Публічному акціонерному товариству пропонуються 2 ризикові проекти (табл. 9.3).

За вирішення завдання в повному обсязі, з допущенням несуттєвих арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення завдань є правильним, але допущені неточності у розрахунках певних показників), які призвели до неправильної відповіді, ставиться 10 балів.

За вирішення завдання в повному обсязі, але з неправильними арифметичними розрахунками (методичний підхід до вирішення завдань є правильним), які призвели до неправильної відповіді, ставиться 8 балів.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням несуттєвих методологічних помилок, що демонструє нерозуміння деяких фінансових механізмів, але показано розуміння основних фінансових положень, ставиться 6 балів.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням суттєвих методологічних помилок, що демонструє нерозуміння фінансових механізмів, але показано розуміння основних фінансових положень, ставиться 4 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням суттєвих методологічних помилок, що демонструє нерозуміння фінансових механізмів, ставиться 2 бали.

За вирішення завдання з наданням неправильної відповіді або, якщо відповіді не дано, ставиться 0 балів.

Завдання 3 (діагностичне) – 8 балів.

Завдання 4 (діагностичне) – 8 балів.

За вирішення практичного завдання у повному обсязі, без допущення методологічних помилок та арифметичних помилок, з наданням правильно обґрунтованої відповіді, що базується на чинному законодавстві та інших джерелах фінансової інформації, розумінні закономірностей функціонування фінансового ринку та фінансових відносин між юридичними та фізичними особами, з наявністю елементів самостійного і творчого мислення, за чітке володіння понятійним апаратом, вміння аналізувати та оцінювати можливі варіанти наслідків прийняття того чи іншого управлінського рішення, ставиться 8 балів.

За вирішення практичного завдання у повному обсязі, без допущення методологічних помилок та арифметичних помилок, з наданням правильно обґрунтованої відповіді, що базується на чинному законодавстві та інших джерелах фінансової інформації, розумінні закономірностей функціонування фінансового ринку та фінансових відносин між юридичними та фізичними особами, але без елементів самостійного і творчого мислення, ставиться 6 балів.

За вирішення завдання в повному обсязі, з допущенням несуттєвих арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення завдань є правильним, але допущені неточності у розрахунках певних показників), які призвели до неправильної відповіді, ставиться 4 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням несуттєвих методологічних помилок, що демонструє нерозуміння деяких фінансових механізмів, але показано розуміння основних положень, ставиться 2 бали.

За вирішення завдання з наданням неправильної відповіді або, якщо відповіді не дано, ставиться 0 балів.

Завдання 5 (стереотипне) – 5 балів.

За вирішення завдання у повному обсязі, без допущення методологічних та арифметичних помилок, з наданням обґрунтованої відповіді, за чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами економічної діагностики, вміння використовувати їх для визначення конкретних практичних фінансових завдань, ставиться 5 балів.

За вирішення завдання в повному обсязі, з допущенням несуттєвих арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення завдань є правильним, але допущені неточності у розрахунках певних показників), які призвели до неправильної відповіді, ставиться 4 бали.

За вирішення завдання в повному обсязі, але з правильними арифметичними розрахунками (методичний підхід до вирішення завдань є правильним), які призвели до неправильної відповіді, ставиться 3 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням несуттєвих методологічних помилок, що демонструє нерозуміння деяких фінансових механізмів, але показано розуміння основних фінансових положень, ставиться 2 бали.

За вирішення завдання не в повному обсязі, з допущенням суттєвих методологічних помилок, що демонструє нерозуміння фінансових механізмів, але показано розуміння основних фінансових положень, ставиться 1 бал.

За вирішення завдання з наданням неправильної відповіді або, якщо відповіді не дано, ставиться 0 балів.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Підсумкова оцінка згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ЄКТС.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Методи та форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Максимальний бал	
1	2	3	4		5	6	
Змістовий модуль 1. Предметна сфера управління ризиками в підприємницькій діяльності						21,0	
Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проєктів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Поняття економічного ризику та методи його оцінювання	Робота на лекції	1
		СРС	2	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу		
	2	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Класифікація ризиків	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Огляд наявних наукових підходів щодо визначення ризику як економічної категорії	Активна участь у виконанні практичного завдання	1
		СРС	9	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	–
	3	Ауд.	2	Практичне заняття	Підготовка доповідей на теми "Класична та неокласична теорія ризиків", "Країнові ризики"	Дискусія на теми доповідей	3
					Практичне завдання "Основи фінансових розрахунків. Процес нарощення капіталу"	Активна участь у виконанні практичного завдання	1

Продовження табл. 10.1

1	2	3		4		5	6
Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	3	CPC	6	Підготовка до занять	Огляд наявних наукових підходів щодо визначення ризику як економічної категорії	Перевірка домашніх завдань	–
	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Фінансові ризики та їх оцінювання	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Практичне завдання "Розрахунки зі змінною відсотковою ставкою. Маржа"	Активна участь у виконанні практичного завдання	1
		CPC	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Контрольна робота	5
						Перевірка домашніх завдань	–
	5	Ауд.	2	Практичне заняття	Практичне завдання "Виконання ситуативних завдань щодо визначення зовнішніх та внутрішніх факторів ризику"	Активна участь у виконанні практичного завдання	1
		CPC	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	–
	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Система управління ризиками	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Практичне завдання "Побудова алгоритму процесу управління ризиками на підприємстві. Перевірка домашніх завдань"	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		CPC	9	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	–
	7	Ауд.	2	Практичне заняття	Підготовка доповідей на теми "Ставка LIBOR", "Український індекс ставок за депозитами фізичних осіб"	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
						Дискусія на теми доповідей	3

1	2	3		4		5	6
		СРС	7	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до контрольної роботи	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до контрольної роботи	–
Змістовий модуль 2. Венчурна індустрія та інноваційна діяльність підприємства							39
Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проєктів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Венчурна індустрія та її взаємозв'язок з інноваційною діяльністю	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Виконання ситуативних завдань щодо процесу управління ризиком на підприємстві	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до контрольної роботи	Контрольна робота	5
						Перевірка домашніх завдань	–
	9	Ауд.	2	Практичне заняття	Бесіда-обговорення проблематики	Активна участь в обговоренні	1
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	–
	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Ринок венчурного капіталу та особливості його становлення в Україні	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Практичне завдання "Збалансованість ризику в портфелі венчурного інвестора"	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	–

1	2	3	4	5	6		
Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	11	2	Ауд.	Практичне заняття	Обговорення технології угод з використанням венчурного капіталу	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
					Підготовка інформаційних повідомлень	Активна участь у дискусії на теми доповідей	3
		6	СРС	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	–
	12	2	Ауд.	Лекція	Тема 7. Особливості діяльності "бізнес-янголів", корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави	Робота на лекції	1
					Практичне заняття	Вирішення практичних завдань	Активна участь у виконанні практичних завдань
		9	СРС	Підготовка до занять		Презентація творчого завдання	Презентація
					Вивчення лекційного матеріалу. Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	1
	13	2	Ауд.	Практичне заняття	Обговорення тенденцій розвитку венчурного бізнесу	Активна участь в обговоренні	1
					Підготовка до контрольної роботи	Контрольна робота	5
		7	СРС	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до контрольної роботи	Перевірка домашніх завдань	–
	14	2	Ауд.	Практичне заняття	Виконання ситуативних завдань щодо нових форм венчурного бізнесу	Активна участь в обговоренні	1
					6	СРС	Підготовка до занять

Закінчення табл. 10.1

1	2	3	4		5	6
СЕСІЯ	2	Ауд.	Перед-екзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
	2		Екзамен	Виконання завдань екзаменаційного білета		
	10	СРС	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістових модулів		
Усього годин		150	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100
з них						
<i>аудиторні</i>		40	<i>27%</i>	<i>поточний контроль</i>		60
<i>самостійна робота</i>		110	<i>73%</i>	<i>підсумковий контроль</i>		40

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота							Екзамен	Усього балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
2	6	3	6	3	6	3		
Письмова контрольна робота				Письмова контрольна робота				
5		5		5				
Творче завдання								
16								

Примітка. T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку студент може накопичити протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			Лекції	Практичні	Захист творчого завдання	Інформаційне повідомлення	Контрольні роботи	Сума балів
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	1	–	16	3	5	43
	Тема 2	2 тиждень	1	1				
		3 тиждень		1				
	Тема 3	4 тиждень	1	1	–	3	5	
		5 тиждень		1				
	Тема 4	6 тиждень	1	1				
		7 тиждень		1				
ЗМ 2	Тема 5	8 тиждень	1	1	–	3	5	17
		9 тиждень		1				
	Тема 6	10 тиждень	1	1				
		11 тиждень		1				
	Тема 7	12 тиждень	1	1				
		13 тиждень		1				
14 тиждень		1						
Сума балів			7	13	16	9	15	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

11. Рекомендована література**11.1. Основна література**

1. Дикинс Д. Предпринимательство и малые фирмы / Д. Дикинс, М. Фрил ; пер. с англ. А. Б. Раппопорт. – Харьков : Изд-во "Гуманитарный центр", 2014. – 448 с.

2. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки : навч. посіб. / В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов. – Київ : Центр навчальної літератури, 2012. – 448 с.

3. Івченко І. Ю. Економічні ризики : навч. посіб. / І. Ю. Івченко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 304 с.

4. Каширин А. Инновационный бизнес. Венчурное и бизнес-ангельское инвестирование : учеб. пособ. / А. Каширин, А. Семёнов. – Москва : ИД "Дело" РАНХиГС, 2014. – 312 с.

5. Моделирование рискованных ситуаций в экономике и бизнесе : учеб. пособ. / под. ред. Б. А. Лагоши. – Москва : Финансы и статистика, 2011. – 176 с.

6. Поручник А. М. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні : монографія / А. М. Поручник, Л. Л. Антонюк. – Київ : КНЕУ, 2000. – 172 с.

7. Хохлов Н. В. Управление риском : учеб. пособ. / Н. В. Хохлов. – Москва : ЮНИТИ, 2001. – 239 с.

11.2. Додаткова література

8. Балабанов И. Т. Основы финансового менеджмента : учеб. пособ. / И. Т. Балабанов. – Москва : Финансы и статистика, 2000. – 528 с.
9. Внукова Н. М. Управління ризиком лізингових операцій: науково-методичні рекомендації / Н. М. Внукова. – Харків : АТ "Бізнес Інформ", 1997. – 48 с.
10. Ковбасюк М. Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств / М. Р. Ковбасюк. – Київ : Скарби, 2001. – 334 с.
11. Корсикова Н. М. Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком в сучасних умовах / Н. М. Корсикова // Економіка харчової промисловості. – 2009. – № 3. – С. 8–10.
12. Кравченко Ю. Я. Рынок ценных бумаг : учеб. пособ. / Ю. Я. Кравченко. – Київ : Дакор ; КНТ, 2006. – 712 с.
13. Матюшенко І. Ю. Основы фінансового менеджменту : навч. посіб. / І. Ю. Матюшенко. – Харків : ФОП Александра К. М., 2005. – 224 с.
14. Мелкумов Я. С. Финансовые вычисления. Теория и практика : учебно-справочное пособие / Я. С. Мелкумов. – Москва : ИНФРА-М, 2002. – 383 с.
15. Нейман фон Дж. Теория игр и экономическое поведение / Дж. фон Нейман, О. Моргенштерн. – Москва : Наука, 1970. – 338 с.
16. Шевчук В. Я. Основы інвестиційної діяльності / В. Я. Шевчук, П. С. Рогожин. – Київ : Генеза, 1997. – 383 с.
17. Ягудин С. Ю. Организационно-экономические проблемы инновационной деятельности предприятий и организаций : монография / С. Ю. Ягудин. – Москва : ИНИОН РАН, 2002. – 395 с.

11.3. Інформаційні ресурси

18. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
19. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
20. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : Закон України № 991-XIV від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/991-14>.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Венчурне підприємництво" за Національною рамкою кваліфікацій України

45

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Поняття економічного ризику та методи його оцінювання					
Визначати основи понять "ризик", "економічний ризик", "підприємницький ризик"	Сутність, мета та завдання управління ризиком	Знання сутності та місця ризик-менеджменту в загальній системі управління підприємством	Сформулювати та обґрунтувати власний підхід до ролі ризику в підприємницькій діяльності	Донесення інформації та власного досвіду щодо ролі ризику в загальній діяльності підприємства	Відповідальність за прийняття рішень в умовах ризику
Тема 2. Класифікація ризиків					
Визначати основні складові ризику, володіти інформацією про стан теорій економічних ризиків на сучасному етапі	Сутність та складові елементи факторів ризику зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства	Знання сутності підприємницького середовища та її впливу на підприємство	Описувати та аналізувати основні види економічних ризиків	Донесення інформації та власного досвіду щодо впливу факторів ризику зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства	Самостійність прийняття рішень щодо вибору виду діяльності підприємства з урахуванням факторів ризику
Тема 3. Фінансові ризики та їх оцінювання					
Здійснювати аналіз та оцінювання фінансових ризиків підприємства	Сутність поняття "фінансові ризики"	Основні методи аналізу фінансових ризиків	Аналізувати економічні ризики з використанням якісних та кількісних методів	Презентувати результати аналізу	Відповідальність за точну ідентифікацію та оцінювання фінансових ризиків

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Система управління ризиками					
Поняття системи управління ризиками на підприємстві	Сутність та складові елементи системи управління ризиками на підприємстві	Основні джерела виникнення та фінансування ризиків	Визначати оптимальні напрями зменшення та зниження впливу ризиків на результати підприємницької діяльності	Презентувати результати аналізу	Самостійно приймати рішення у складних умовах невизначеності зовнішнього середовища підприємства
Тема 5. Венчурна індустрія та її взаємозв'язок з інноваційною діяльністю					
Знати місце венчурного капіталу в інноваційному розвитку підприємства	Сутність понять "венчурний бізнес", "венчурний капітал", "венчурний фонд"	Основні напрями фінансування венчурного капіталу	Виокремлювати основні характерні відмінності венчурного фінансування від традиційних форм кредитування підприємницької діяльності	Презентувати взаємозв'язок венчурного капіталу та інноваційного підприємництва	Самостійно приймати рішення щодо підвищення ефективності венчурного бізнесу підприємства
Тема 6. Ринок венчурного капіталу та особливості його становлення в Україні					
Знати ринок венчурного капіталу та особливості державного регулювання венчурного бізнесу в Україні	Сутність понять "венчурна національна система", "венчурні асоціації"	Знання ролі та місця держави в регулюванні венчурного підприємництва	Аналізувати систему законодавчих та підзаконних актів венчурної діяльності	Презентувати результати аналізу	Самостійно приймати рішення щодо використання венчурного капіталу
Тема 7. Особливості діяльності "бізнес-янголів", корпоративних венчурних фондів і фондів за участю держави					
Сформулювати основні виробничо-логістичні рішення в діяльності підприємництва	Сутність понять "неформальний венчурний капітал", "неформальні інвестори", "бізнес-янголі"	Принципи роботи ринку неформального венчурного капіталу та неформальних об'єднань "бізнес-янголів"	Володіти інструментами державно-приватного партнерства у венчурній індустрії	Презентувати результати аналізу державно-приватного партнерства та його ролі в економіці держави	Самостійно приймати рішення щодо техніко-економічного обґрунтування венчурного інноваційного проекту за участю держави

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	9
5. Теми практичних та семінарських занять	11
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	13
6. Самостійна робота студентів	18
6.1. Контрольні запитання для самодіагностики	20
7. Індивідуально-консультативна робота	23
8. Методи навчання	23
9. Методи контролю	26
10. Розподіл балів, які отримують студенти	37
11. Рекомендована література.....	43
11.1. Основна література.....	43
11.2. Додаткова література	44
11.3. Інформаційні ресурси.....	44
Додатки.....	45

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ВЕНЧУРНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

**Робоча програма
для студентів спеціальності
076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"
другого (магістерського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Мілько** Інна Валентинівна

Відповідальний за видання *І. В. Гонтарєва*

Редактор *В. Ю. Степаненко*

Коректор *В. Ю. Степаненко*

План 2017 р. Поз. № 86 ЕВ. Обсяг 48 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*